

Te Kaupapa Korīnga Hihiko: He Kupu Whakataki

He aratohu ngohe mā ngā tamariki
kei raro iho te rima tau

? He aha te kaupapa Koringa Hihiko?

He rite te painga o te Koringa Hihiko ki te pēpi hōu, anō rā ki te tamaiti pakeke ake. Mā te whakakori i tāu tamaiti, ka āwhina koe i te whanaketanga o tōna tinana, ka ako ia, ka haumarua ia, ka mōhio ia he nui te aroha mōna.

Mā ngā kōrero i ngā tuhinga Koringa Hihiko e āwhina i a koe ki te whiriwhiri i ngā ngohe pārekareka.

? He aha te wā ka tīmata te Koringa Hihiko?

☺ Ka tīmata te Koringa Hihiko i te wā ka pua mai tō pēpi i te whare tangata. He rite te wāhi nui o te Koringa Hihiko ki ngā pēpi kātahi anō kia whānau me ngā tamariki āhua pakeke ake.

Mā te Koringa Hihiko e whanake:

- te hiahia kia korikori tinana, ā, mate noa
- ngā māramatanga mō te tinana me te nekeneke
- ngā kōiwi, ngā ua
- te māiatanga, te kiritau
- ngā maumaharatanga
- ngā whatu
- te hīkaka ki te mahi ngohe uaua
- te mahi ngātahi
- te kōrero me te reo
- te roro.

? Pēhea te rerekē haere o ō tātou koiora?

- Ko te kōrero whānui pea mō ngā pepi me ngā tamariki o ēnei rā, arā, kāore rātou e kaha ki te korikori pērā i ō rātou pakeke, ō rātou kaumātua.
- Kei te nui haere te wahaina o ngā pēpi me ngā tamariki nohinohi (hei taura, tūru motukā, tūru teitei, tūru tawhana, papana hokomaha).
- Kua nui te wāhi ki te hangarau ki tō tātou ao.
- Ka nui te wā e pau ana e ngā tamariki ki te pouaka whakaata, ki ngā tākaro ataata, rorohiko, aha atu.

? Mā hea whanake ai te roro o te tamaiti e te kaupapa Koringa Hihiko?

- Tere kē te tipu o ngā roro o tāu tamaiti i te wā e nohinohi ana ia.
- He wāhi nui tō te whakahekenga o tāu tamaiti me ōna wheako i runga i te āhua o te whanake o ōna roro.
- Mā te korikori e āwhina kia honohono ngā wāhanga maha o te roro.

He rerekē tēnā tamaiti, tēnā tamaiti, ā, he rerekē hoki te ako a tēnā me tēnā.

Me awahi tātou ngā whānau i ā tātou tamariki kia tipu, kia whanake rātou i te wā e tika ana ki a rātou. Ko te mea nui ko te raupapa tika i ngā whanaketanga a ngā tamariki, kāpā ko te wā ka whanake rātou.

? Me pēhea e taea e tātou te whakanui ake ngā korikori a ā tātou tamariki?

😊 Ka taea te whakauru te korikori ki ngā mahi a tāu tamaiti ia rā. Anei ētahi tauira:

- te hikoi ki te pāka me ngā toa; me whakarere te motukā, te perēme rānei ki te kāinga
- te puta ki waho ki te tākaro
- te takoto me te ngōki i te papa o te whare
- te whai i ngā rāina i te ara hikoi
- te kohi rau rakau, kohi rārā
- te hikoi mā runga i ngā pakitara me te whakatautika haere.

Pouaka whakaata, rīpene ataata, rorohiko

Pārekareka ana ēnei taputapu ki te tini tamariki. He pai, he rawe ēnei taputapu, ko te raruraru kē, ka noho noa iho ngā tamariki. Me ngana ki te whakaweto i ēnei, kia pai ai ngā mahi korikori.

Te ako mā te kori

He nui ngā mahi me ngā kaupapa i ēnei pukapuka i tangohia i te pukapuka *Moving to Learn* nā Robyn Crowe rāua ko Gill Connell. Ka nui noa atu ngā mahi me ngā whakamāramatanga kei roto i taua pukapuka hei awhi kia kaha atu te korikori a tāu tamaiti. Ka taea te kite i te pae tukutuku **www.movingtolearn.com**

? He aha ngā mea me mōhio au i te tīmatanga?

- ☺ Mā ngā tamariki katoa ēnei ngohe – tama mai, kōtiro mai.
- ☺ Ko te mea nui ko te **raupapa** tika mai o ngā mōhio tangata tinana, **kāpā ko te tau** ka whiwhi te tamaiti i taua mōhio tangata.
- ☺ Kia maumahara, i te wā e ngohe ana ngā tamariki, me noho koe ki tō rātou taha **tiaki ai i a rātou**. Ka taea te kite ētahi atu pārongo i te pukapuka **Tama-nui-te-Rā, Te Haumarū, Te Kai Tōtika**.
- ☺ Tukua tāu tamaiti kia whakaputa ōna ake whakaaro e pā ana ki ngā tūmomo koringa. Mēnā he uaua rawa tētahi koringa, me huri ki tētahi āhua māmā ake. He mea nui kia rongo te tamaiti i **te rawe o te ekenga ki runga**.

? Kei hea te roanga atu o ngā pārongo?

😊 14 ngā pukapuka o tēnei kohinga.
Anei e whai iho nei:

- Te Kaupapa Koringa Hihiko: He kupu whakataki
- Te Ngōki me te Takahuri
- Hīkoi, Oma, Peke
- Te Whakataurite: Tārere, Porotaka, Pioioi
- Te Whanaketanga o te Taha Whakarunga o te Tinana: te Kake, te Iri, te Tārere
- Hopu, Whiu, Whana
- Te Whanake i ngā Ringa me ngā Matihao
- Te Whanake i te Reo mā te Koringa Hihiko
- Te Miri, te Whāwhā
- Te Whakamahi i te Taiao i te Koringa Hihiko
- Me Kori anō ngā Karu!
- Mā te Koringa Hihiko ka Tū Teitei
- Waiata, Rūri, Tākaro Ringaringa
- Tama-nui-te-Rā, Te Haumarū, Te Kai Tōtika

? Ka kitea ētahi atu pārongo i hea?

😊 16 ngā pukapuka i tēnei kohikohinga.
Ko ngā pukapuka e wātea ana ko:

Ngā mihi He mihi nui tēnei nā SPARC (Sport and Recreation New Zealand) ki ngā tāngata me ngā rōpū i whai wāhi ki tēnei rauemi.

Ka kitea te roanga atu o ngā pārongo i te pae tukutuku a SPARC, waea mai 0800 ACTIVE (0800 22 84 83) rānei.

www.sparc.org.nz